

Het nieuwe West-Vlaamse ziekenhuislandschap in 2020

Dirk Van Thuyne, freelancejournalist

Hoe vertaalt het concept van de ziekenhuisnetwerken zich concreet in het West-Vlaamse hospitalenlandschap? Drie assen treden naar voor: het E17-ziekenhuisnetwerk, het netwerk Midden West-Vlaanderen en KOM.

1. Het E17-ziekenhuisnetwerk

Nauwelijks enkele dagen nadat de Interministeriële Conferentie het voorstel van minister De Block tot hervorming van het ziekenhuislandschap op 2 juli 2015 goedkeurde, ondertekenden de ziekenhuizen **AZ Maria Middelaes**, **OLV van Lourdes** en **AZ Groeninge** een intentieverklaring. Een verrassing was dat niet, want die ziekenhuizen werkten op dat moment al op heel wat vlakken samen. Gezien de ligging langs de autosnelweg kozen de initiatiefnemers voor de naam E17-ziekenhuisnetwerk.

Bijna twee jaar later breidde het netwerk uit met het Sint-Vincentiusziekenhuis en de Sint-Jozefskliniek. In het voorjaar van 2018 kreeg het zijn definitieve vorm, met de toetreding van AZ Glorieux en het Sint-Elisabethziekenhuis. Daardoor telt het E17-netwerk nu drie West-Vlaamse en vier Oost-Vlaamse ziekenhuizen.

Met **Eric Van Zele**, ex-topman van onder andere Barco en Telindus, kozen de betrokken ziekenhuizen voor een onafhankelijke en ervaren voorzitter. Mede onder zijn leiding groeide het E17-netwerk uit tot een van de nationale pioniers in de vorming van ziekenhuisnetwerken. "Het is een goede zaak dat ons netwerk de provinciegrenzen overschrijdt", zegt **Noël Cierkens**, algemeen directeur van het OLV van Lourdesziekenhuis van Waregem. "We liggen op de provinciegrens en er zijn veel mensen uit Oost-Vlaanderen die voor gezondheidszorg een beroep doen op ons ziekenhuis. Ook zij kunnen nu binnen ons netwerk terecht voor optimale zorg. Door de aanwezigheid van twee referentieziekenhuizen, kunnen we een zeer breed gamma van basis- en specialistische zorg

aanbieden. Alle ziekenhuizen hebben evenveel vertegenwoordigers in de bestuursorganen. Een belangrijk teken van respect, waardering en vertrouwen, maar ook een solide basis voor een goede samenwerking."

Het E17-ziekenhuisnetwerk is klaar met alle officiële verplichtingen en hoopt dat de Vlaamse administratie begin 2020 de erkenning als locoregionaal klinisch ziekenhuisnetwerk verstrekt. Intussen werken de partijen al volop samen.

Noël Cierkens: "We doen dat op heel wat vlakken. Zo kunnen we dankzij de toegenomen schaalgrootte betere voorwaarden bedingen bij leveranciers. Daarnaast delen we ook onze ervaring en kennis, bijvoorbeeld op het vlak van innovatie."

2. Het netwerk Midden-West-Vlaanderen (*)

(*) Eind oktober 2019 heeft het netwerk nog geen definitieve naam

Het stond in de sterren geschreven dat **AZ Delta** (Roeselare), het **Jan Yperman** Ziekenhuis (Ieper) en het **Sint-Andriesziekenhuis** (Tielt) de handen in elkaar zouden slaan voor een ziekenhuisnetwerk. De officiële ondertekening van de overeenkomst vond plaats in oktober 2016, maar de ziekenhuizen werkten op dat moment al op veel vlakken samen.

Zo zetten het Jan Yperman Ziekenhuis en AZ Delta eerder al een samenwerking op om het zorgprogramma cardiale pathologie verder uit te bouwen. In Ieper startten ze daartoe een dienst **Cathlab** op, waarvan AZ Delta het

1* Het E17-ziekenhuisnetwerk

Naam	Aantal Bedden	Aantal Artsen	Omzet	TEW
AZ Groeninge – Kortrijk	1.054	202	318,58	2.351
AZ Maria Middelaes – Gent	542	171	270,30	1.381
AZ Glorieux – Ronse	340	89	115,87	1.002
AZ Sint-Elisabeth – Zottegem	333	105	110,81	837
Sint-Jozefskliniek – Izegem	271	66	71,99	503
OLV van Lourdes – Waregem	267	86	77,28	585
Sint-Vincentiuskliniek – Deinze	170	60	49,99	359
totalen	2.977	779	1.014,82	7.018

Bronnen: MAHA-studie 2019 (Belfius) en Informatiesteunpunt Zorg en Gezondheid

2* Ziekenhuisnetwerk Midden West-Vlaanderen

Naam	Aantal Bedden	Aantal Artsen	Omzet (in mio euro)	TEW (eind 2018)
AZ Delta – Roeselare	1.403	279	454,46	3.347
Jan Yperman – Ieper	523	124	170,00	1.268
Sint-Andriesziekenhuis - Tielt	266	81	80,80	547
totalen	2.192	484	705,26	5.162

Bronnen: MAHA-studie 2019 (Belfius) en Informatiesteunpunt Zorg en Gezondheid

moedercentrum is. Ook op het vlak van hersenchirurgie en collectieve autodialyse (CAD) werkten beide ziekenhuizen al een tijdje samen.

In 2014 sloten het Sint-Andriesziekenhuis en AZ Delta een intentieverklaring waaruit verschillende associaties voortvloeiden. Artsen die verbonden zijn aan het ziekenhuis van Tielt behandelen bijvoorbeeld patiënten met slokdarmtumoren of pancreaskanker in AZ Delta. Dankzij de samenwerking met AZ Delta en de Sint-Jozefskliniek uit Izegem kon het Sint-Andriesziekenhuis ook een MR-scanner in gebruik nemen. Het is opvallend dat de **Sint-Jozefskliniek** in Izegem, niet zo veraf van de nieuwbouw van AZ Delta, niet voor dit netwerk maar wel voor E17 koos. Algemeen directeur **Bernard Ceriez**: "We hebben met alle partijen gepraat. Na een intern debat met onder andere onze

artsen kozen we voor het E17-netwerk. Het was een positieve keuze. Die sluit een samenwerking tussen netwerken niet uit in de toekomst. De netwerken zullen ook met elkaar moeten samenwerken als het gaat over superspecialistische zorg. Het belang van de patiënt moet altijd centraal staan."

3* netwerk KOM

Naam	Aantal Bedden	Aantal Artsen	Omzet	TEW
AZ Sint-Jan Brugge-Oostende	1.182	403	463,39	3.245
AZ Damiaan – Oostende	523	150	150,48	1.119
AZ Alma – Eeklo	438	167	121,44	1.054
AZ Sint-Lucas – Brugge	419	174	140,49	1.099
AZ Zeno – Knokke-Heist	334	100	90,27	737
AZ West – Veurne	224	98	76,50	499
totalen	3.120	1.092	1.042,57	7.753

Bronnen: MAHA-studie 2019 (Belfius) en Informatiesteunpunt Zorg en Gezondheid

3. KOM - Kust, Ommeland en Meetjesland (*)

(*) Ook de revalidatieziekenhuizen Koningin Elisabeth Instituut (Koksijde) en BZIO (Oostende) maken deel uit van dit netwerk (zie kaderstuk: Wie zijn KEI en BZIO?)

'Een zee van mogelijkheden': met deze opvallende slogan profileert het ziekenhuisnetwerk KOM zich bij patiënten en medewerkers. KOM staat voor **Kust, Ommeland en Meetjesland** en een blik op de landkaart verklaart meteen de knipog naar de zee. Het netwerk bestrijkt namelijk de volledige Vlaamse kustregio. Die 'toeristische' ligging heeft een belangrijke impact op de werking van de kustziekenhuizen. Zo kent de spoedafdeling in de zomermaanden een verdriedubbeling van de activiteiten.

de patiënt te houden en een toetreding tot het KOM-netwerk bood daarvoor de beste garantie.”

Zonder dat er al sprake was van een echt netwerk, werkten de verschillende ziekenhuizen in de kustregio voordien al op veel vlakken samen. Een mooi voorbeeld daarvan is een aangepast zorgaanbod voor dialysepatiënten in de regio, een gezamenlijke actie van AZ Alma, AZ Damiaan, AZ Sint-Jan Brugge-Oostende, AZ Sint-Lucas en AZ Zeno. Met zes algemene en twee revalidatieziekenhuizen is KOM een vrij uitgebreid netwerk. Lange tijd zat er met het **Sint-Rembertziekenhuis** uit Torhout nog een extra partij aan de onderhandelingstafel. Rekening houdend met de patiëntenstromen was dat ook een logische zaak. Maar begin 2017 raakte plots bekend dat de Torhoutse directie koos voor een fusie met het Roeselaarse AZ Delta.

Bij de andere partijen uit het KOM-netwerk zorgde dit toch voor een vertrouwensbreuk. **Hans Rigauts**, algemeen directeur van AZ Sint-Jan Brugge-Oostende “Ik neem niemand iets kwalijk, want uiteindelijk had de

directie in Torhout het recht om met een andere partij in zee te gaan. De manier waarop was wel een beetje zuur. Vooral omdat we kort voordien aan het Sint-Rembertziekenhuis nog 20 bedden hadden afgestaan.”

Peter Verhulst, algemeen directeur van AZ Damiaan in Oostende benadrukt de positieve mogelijkheden van een ziekenhuisnetwerk. “Ik denk dat iedereen het erover eens is, dat nog meer samenwerking in de ziekenhuissector noodzakelijk is. Zowel op het vlak van organisatie van het zorgaanbod als op het vlak van kostenefficiëntie zijn er heel wat opportuniteiten. Zo kunnen de verschillende ziekenhuizen een kwalitatiever en toegankelijker zorgaanbod realiseren, zonder daarbij hun operationele autonomie te verliezen.”

Begrensd door de zee en het buitenland, hebben **AZ West** in Veurne en **AZ Zeno** in Knokke een beperkt verzorgingsgebied. “Toch zien we elk jaar meer patiënten langskomen en dat is vrij uniek in Vlaanderen”, aldus **Lieven Vermeulen**, algemeen directeur van AZ West. “De verklaring voor dit fenomeen is eenvoudig: aan de Westkust woont nu eenmaal de oudste bevolking van het land. De aard van ons publiek heeft overigens meegespeeld bij onze keuze voor het KOM-netwerk. Als oudere patiënten zich te ver moeten verplaatsen, dreigen ze sneller geïsoleerd te geraken. Een samenwerking met Jan Yperman behoorde ook tot de mogelijkheden, maar de verbinding naar Ieper is vrij slecht. In deze afgelegen regio is het belangrijk om goede basiszorgen dicht bij

Wie zijn KEI en BZIO?

Opvallend aan het KOM-netwerk is, dat het naast zes algemene ziekenhuizen ook twee categorale ziekenhuizen omvat: de revalidatieziekenhuizen Koningin Elisabeth Instituut (Oostduinkerke) en BZIO (Oostende). Opgestart in 1957 als een sanatorium, evolueerde het KEI naar een revalidatieziekenhuis. Anno 2019 telt het 165 bedden en 21 artsen. Het revalidatieziekenhuis, vlakbij strand en duinen, heeft een gespecialiseerd aanbod op het vlak van onder andere long-, locomotorische (onder andere reuma, polytrauma en amputaties), neurologische en psychogeriatrische (zoals de ziekte van Alzheimer) aandoeningen.

BZIO profileert zich als een groep met verschillende segmenten van de gezondheidszorg onder één koepel. De organisatie heeft niet alleen een gezondheids- en een woonzorgcentrum, maar ook een revalidatieziekenhuis IMBO. Daar is aandacht voor neurologische en locomotorische revalidatie. Het ziekenhuis telt 125 bedden en beschikt over een team van 10 artsen. Ze huldigen een multidisciplinaire aanpak, gericht op een snelle reïntegratie van de patiënt in het dagelijkse leven.